

ОЦІНКА БІЗНЕСУ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

BUSINESS EVALUATION AS A TOOL FOR SMALL ENTERPRISE MANAGEMENT

Святенко С.В.

старший викладач кафедри фінансів суб'єктів
господарювання та інноваційного розвитку,
Криворізький національний університет

Кульчицька Н.С.

магістрант,
Криворізький національний університет

Sviatenko Serhii

Senior Lecturer, Department of Finance
of Business Entities and Innovative Development,
Kryvyi Rih National University

Kulchytska Natalia

Undergraduate Student,
Kryvyi Rih National University

Статтю присвячено дослідженню теоретичних основ оцінки вартості малого підприємства та управління нею. Обґрунтовано важливість показника вартості підприємства. Розглянуто існуючі підходи до розуміння сутності поняття «управління вартістю підприємства». Надано змістовну характеристику методичних підходів до оцінки вартості підприємства і методів, що до них належать, розглянуто переваги та недоліки кожного з підходів. Такий порівняльний аналіз дав змогу зробити висновок, що майновий підхід є єдиною можливістю для оцінки ринкової вартості малого підприємства. Виходячи з того, що майновий підхід не враховує ефективність діяльності підприємства, запропоновано гібридний підхід до оцінки вартості підприємства, який включає у себе елементи майнового та дохідного підходів. Розглянуто основні етапи управління вартістю суб'єкта господарювання.

Ключові слова: управління вартістю підприємства, оцінка вартості підприємства, ринкова вартість підприємства, мале підприємство, управління, вартість.

Статья посвящена исследованию теоретических основ оценки рыночной стоимостью малого предприятия и управления ею. Обоснована важность показателя стоимости предприятия. Рассмотрены существующие подходы к пониманию сущности понятия «управление стоимостью предприятия». Представлена содержательная характеристика методических подходов к оценке стоимости предприятия и методов, которые к ним относятся, рассмотрены преимущества и недостатки каждого из подходов. Такой сравнительный анализ позволил сделать вывод, что затратный подход является единственно возможным для оценки рыночной стоимости малого предприятия. Исходя из того, что затратный подход не учитывает эффективность деятельности предприятия, предложен гибридный подход к оценке стоимости предприятия, который включает в себя элементы имущественного и доходного подходов. Рассмотрены основные этапы управления стоимостью субъекта хозяйствования.

Ключевые слова: управление стоимостью предприятия, оценка стоимости предприятия, рыночная стоимость предприятия, малое предприятие, управление, стоимость.

In a market environment, an indicator of its market value plays a decisive role in managing an enterprise, which, on the one hand, reflects the economic potential of the entity and, on the other, acts as a benchmark against which owners and managers align their decisions. The development of small businesses in Ukraine is relevant to the study of domestic and foreign experience in valuing and managing the value of such entities. The article is devoted to the research of theoretical bases of small business value estimation and its management. The importance of the enterprise value indicator is substantiated and it is stated that maintaining this indicator at the proper level,

ensuring its preservation and growth create preconditions for the sustainable development of small business. Existing approaches to understanding the essence of the concept of "enterprise value management" are considered. A substantive description of methodological approaches to the valuation of the enterprise and the methods related to them is given, the advantages and disadvantages of each approach are considered. Such comparative analysis has made it possible to conclude that a property approach is only possible to estimate the market value of a small business. Based on the fact that the property approach does not take into account the efficiency of the enterprise, a hybrid approach to the valuation of the enterprise is proposed, which includes elements of property and income approaches. The proposed approach takes into account the efficiency of the enterprise through the indicator of guaranteed profitability, which is equal to the minimum amount of net income for the period adjusted for the relevant inflation rate. Development of the concept of small business value management requires clarification of the content of basic concepts and categories, so the article analyzes the existing approaches to understanding the essence of the concept of "enterprise value management" and concludes that all levels and elements of value management are focused on the strategic increase in value of the enterprise in order to satisfy and enterprise managers. Since effective enterprise value management is not possible without the formation of a value management system, we have considered the basic management steps provided by this system.

Key words: enterprise value management, valuation of the enterprise, market value of the enterprise, small enterprise, management, value.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах господарювання переважним чинником впливу на ефективність функціонування вітчизняних підприємств є їхня здатність управляти своєю вартістю. У міру розвитку сфери малого підприємництва підсилюється актуальність теорії оцінки ринкової вартості малих підприємств. Загальновідомі західні методики оцінювання вартості підприємства не завжди дають змогу отримати достовірні результати під час оцінювання вітчизняних підприємств, особливо малих. Зростання в українській економічній практиці ролі управління ринковою вартістю підприємства актуалізує дослідження вітчизняного та зарубіжного досвіду у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Сьогодні в науковій літературі проблемам оцінки ринкової вартості підприємства та управління нею приділяється все більша увага вітчизняних і зарубіжних учених. Зокрема, таким проблемам присвячено праці О.Г. Мендрула, Т. Коупленда, М.В. Корягіна, А. Маршалла, М. Скотта, І.В. Івашковської, О.О. Терещенко та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. У працях вітчизняних науковців значна увага приділяється безпосередньо підходам до оцінки ринкової вартості підприємства, розгляду їх сутності, перевагам і недолікам їх застосування. При цьому недостатня увага приділяється оцінці вартості малого підприємства та вартісно-орієнтованому менеджменту.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Мета статті – дослідити методи оцінювання вартості підприємства та зміст управління нею, обґрунтувати важливість показника ринкової вартості підприємства та розробити метод оцінки ринкової вартості підприємства,

придатний для проведення оцінки вітчизняних підприємств сфери малого бізнесу.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Розвиток підприємства як складної динамічної системи потребує використання в процесах прийняття рішень узагальнюючих показників, важливе місце серед яких займає вартість підприємства. У сучасних умовах управління вартістю підприємства є основним параметром, що характеризує економічний потенціал суб'єкта господарювання, а динаміка зміни вартості є важливим показником якості управління [1, с. 7].

В Україні оцінка вартості бізнесу малих підприємств ще не набула поширеності, проте ми вважаємо, що вартісно-орієнтоване управління є центральним елементом концепції фінансового менеджменту малого бізнесу.

Показник вартості малого підприємства відіграє визначальну роль в управлінні, оскільки, з одного боку, він є комплексною характеристикою, що адекватно відображає фінансові параметри, економічну ефективність та очікувані перспективи розвитку малого підприємства, виступає орієнтиром, з яким власники та управлінський персонал узгоджують свої рішення. З іншого боку, це основний показник, який дає змогу реалізувати інтереси всіх зацікавлених у результатах діяльності малого підприємства осіб. Підтримка показника вартості малого підприємства на належному рівні, забезпечення його збереження та зростання створюють передумови для сталого розвитку малого бізнесу.

У сучасних умовах у міжнародній та вітчизняній практиці фінансового менеджменту все більшого поширення набуває концепція вартісно-орієнтованого менеджменту, за якого вартість є головним об'єктом управління.

Розвиток концепції управління вартістю малого підприємства вимагає уточнення змісту базових понять і категорій. Існуючі підходи до

розуміння сутності поняття «управління вартістю підприємства» наведено в табл. 1.

У питанні розуміння змісту управління вартістю підприємства ми поділяємо точку зору прихильників як стратегічного підходу, так і підходу, що має назву «баланс інтересів». Уважаємо, що всі рівні та елементи управління вартістю орієнтовані на стратегічний приріст вартості підприємства з метою задоволення інтересів акціонерів і менеджерів підприємства.

Оцінка підприємства здійснюється, як правило, на базі ринкової вартості – ймовірної суми

грошей, за яку можливі купівля-продаж об'єкта оцінки на ринку [2, с. 357].

А.М. Турило зазначає, що оцінка ринкової вартості для оцінюваного підприємства є важливим чинником розв'язання багатьох економічних завдань: у поточній діяльності – підвищення ефективності управління підприємством, визначення його кредитоспроможності й інвестиційної привабливості, аналіз динаміки його економічного розвитку тощо; у кризовій ситуації – формування системи антикризового управління на підприємстві, визначення шляхів його

Таблиця 1

Підходи до визначення змісту управління вартістю підприємства [1, с. 26–27]

Підхід	Характеристика	Представники
Інноваційний	Базується на розгляді управління вартістю підприємства як аналітичної інновації, що є певною послідовністю впровадження нових критеріїв оцінки результатів функціонування будь-якого підприємства, що функціонує в конкурентному середовищі	І.В. Івашковська
Інвестиційний	Базується на розгляді вартості підприємства з позиції його власників як інвестиції, внаслідок чого процес управління підприємством не виключає управління ним як цілісним майновим комплексом	О.Г. Мендрул
Інституційний	Розкриває процес управління вартістю через систему показників оцінки вартості, які характеризують зовнішнє інституційне середовище та координацію у внутрішньому корпоративному інституційному середовищі підприємства	Т.О. Єрофєєва
Комплексний	Передбачає формування бізнес-моделі підприємства, виявлення всіх можливих чинників, які здійснюють вплив на формування і зміну вартості підприємства, вибір підходу та методу оцінки вартості підприємства та проведення її розрахунку, розроблення системи показників ефективності функціонування працівників підприємства, моніторинг бізнес-моделі підприємства	А.В. Фрезе, Е.С. Райкін
Концептуальний	Передбачає розгляд процесу управління вартістю як певної управлінської концепції, що має чітко визначені параметри та механізм її реалізації в практичній діяльності підприємств	І.Й. Плікус, А.Г. Мнацаканян, А.Г. Харін
Циклічний	Передбачає розгляд процесу управління вартістю з позиції виділення етапів життєвого циклу підприємства	С.А. Казанцева
Системний	Базується на припущенні, що процес управління вартістю підприємства є системою, у складі якої виділяються різноманітні підсистеми, для управління якими використовується власний методологічний інструментарій	Н.В. Клевцова, Н.С. Ключарьова
Модельний	Ґрунтується на розробленні відповідних моделей управління вартістю, які дають змогу здійснювати моніторинг очікувань різноманітних економічних агентів, оцінювати внесок кожного з факторів генерування вартості у формування кінцевого показника вартості підприємства	Т. Коупленд, А. Долгоф, І.В. Нікітушкіна, Н.І. Козлова, Т.В. Теплова, І.В. Івашковська
Стратегічний	В основу підходу покладена концепція стратегічного управління підприємством, яка передбачає, що всі рівні та елементи управління вартістю орієнтовані на стратегічний приріст вартості підприємства	А.В. Ковальов, А.Я. Аркатов, Н.М. Якупова
Фінансовий	Процес управління вартістю ґрунтується на використанні сучасних фінансових інструментів та технологій, які дають змогу забезпечити зростання вартості в довгостроковому і короткостроковому періодах	А.П. Кульгускін, Е.Т. Кулієва
Баланс інтересів	Передбачає розгляд процесу управління вартістю підприємства через регулювання інтересів акціонерів і менеджерів підприємства	А.С. Тонких, А.В. Іонов, І.Є. Єремєєва

реструктуризації, обґрунтування ліквідації підприємства тощо [3, с. 100].

Методологічні основи здійснення оцінки підприємств в Україні регламентуються Національним стандартом № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів» [4], який затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 29.11.2006 № 1655. Так, даним положенням передбачено три методичні підходи до оцінки вартості підприємства:

- майновий (витратний);
- порівняльний (ринковий);
- дохідний.

Указані підходи та методи, що до них входять, відображено в табл. 2.

Кожен із перелічених підходів до оцінки вартості підприємства віддзеркалює різні боки об'єкта оцінювання та спирається на специфічну інформацію і має свої переваги та недоліки, наведені в табл. 3.

Порівняльний підхід ґрунтується на тому, що вартість підприємства – це реальна ціна про-

дажу аналогічного підприємства, тобто розрахунок вартості підприємства відбувається на основі результатів його зіставлення з іншими бізнес-аналогами [7]. Проблематика використання цього методу зумовлена тим, що в Україні важко отримати достовірну інформацію про реальні ціни купівлі-продажу підприємств. Використання ж даних по аналогічних компаніях на зарубіжних ринках потребує низки поправок стосовно вітчизняних умов.

Майновий підхід заснований на уявленні про підприємство як цілісний майновий комплекс, вартість якого визначається різницею між вартістю активів підприємства та його зобов'язаннями [8]. Цей підхід є загальновизнаним в оцінці вартості підприємства, зважаючи на свою універсальність. Обмеженням щодо використання даного підходу є оцінка нематеріальних активів, витрати на створення яких, як правило, не можливо співставити з результатами їх використання. Даний підхід є незамінним під час оцінки товариств з обмеженою відповідаль-

Таблиця 2

Методичні підходи до оцінки вартості підприємства [5, с. 50–52]

Підхід	Метод	Сутність методу
Майновий підхід	Метод чистої балансової вартості	Найпростіший метод оцінювання активів компанії. Щоб отримати чисту балансову вартість активів, від значення валюти балансу віднімають усі короткострокові та довгострокові зобов'язання підприємства
	Метод скоригованої балансової вартості	Більш удосконалений метод. Містить результат переоцінювання, який корегує залишкову вартість активів на фактор інфляції
Майновий підхід	Метод оцінювання чистої ринкової вартості матеріальних активів	Передбачає коригування матеріальних активів на рівень інфляції
	Метод вартості заміщення	Оцінює підприємство виходячи з витрат на повне заміщення його активів за збереження господарського профілю. Метод орієнтований тільки на оцінку матеріальних активів і прийнятний для капіталомістких підприємств
	Метод відновної вартості	Під час використання цього методу розраховують усі витрати, необхідні для створення точної копії оцінюваної фірми
	Метод ліквідаційної вартості	Метод дає найнижчу цифру оцінки і дає змогу визначити нижній рівень вартості бізнесу
Порівняльний підхід	Метод галузевих коефіцієнтів	Застосовується за наявності даних по галузі. Базується на використанні рекомендованих співвідношень між ціною бізнесу підприємства і фінансовими параметрами
	Метод порівняння продажів	ґрунтується на використанні ціни придбання підприємства-аналога
	Метод ринку капіталів	Використовують дані про прибутки та ціни на акції аналогічних компаній
Дохідний підхід	Метод капіталізації чистого доходу	Визначає потік доходу і використовує його поточну вартість шляхом застосування норми капіталізації
	Метод капіталізації дивідендів	Застосовується для оцінювання компанії, акції якої котируються на фондовому ринку
	Метод капіталізації надлишкового доходу	Метод ґрунтується на отриманні додаткового прибутку від гудвілу
	Метод дисконтування грошового потоку	Як дисконтований дохід використовується або чистий дохід, або грошовий потік підприємства

Таблиця 3

Переваги та недоліки підходів до оцінки вартості бізнесу [6, с. 35]

Підхід	Переваги	Недоліки
Майновий	Ґрунтується на реально існуючих активах; єдино можливий для деяких видів підприємства	Не враховує вартість деяких нематеріальних активів; не враховує майбутні очікування; не враховує ефективність використання активів
Порівняльний	Цілком ринковий метод; відображає реальне співвідношення попиту та пропозиції, практику угод	Заснований на минулому без урахування майбутніх очікувань; вимагає великого числа виправлень; труднощі зі збиранням необхідної інформації
Дохідний	Враховує майбутні очікування, ринковий аспект (через ставку дисконту), економічне старіння	Трудомісткість прогнозування; результати мають імовірнісний характер

ністю, приватних акціонерних товариств, компаній, що володіють значними матеріальними активами та коли велика частина активів компанії складається з ліквідних активів [9, с. 5].

Серед методів, що передбачені цим підходом, найбільш універсальним, на нашу думку, є метод скоригованої балансової вартості. Головною тезою цього методу є те, що балансова вартість майна підприємства в умовах інфляції не співпадає з реальною їхньою вартістю. Тому вартість монетарних статей активів коригується на відповідний коефіцієнт інфляції [10, с. 1200].

Вартість підприємства розраховується як різниця між ринковою вартістю активів та боргових зобов'язань бізнесу [11, с. 287].

$$РВП = A_p - БЗ, \quad (1)$$

де РВП – ринкова вартість підприємства;

A_p – ринкова вартість активів;

БЗ – боргові зобов'язання підприємства.

Дохідний підхід заснований на оцінці майбутніх доходів підприємства, тобто оцінка вартості підприємства ґрунтується на визначенні теперішньої вартості очікуваних вигід (доходів, грошових потоків) від володіння корпоративними правами підприємства [5, с. 52]. Використання даного підходу обмежено випадками, коли бізнес приносить стабільний прибуток, величина якого може змінюватися на незначний відсоток.

Порівняльний аналіз характерних особливостей застосування різних підходів до оцінки ринкової вартості підприємства дає змогу зробити висновок, що застосування порівняльного підходу для оцінки ринкової вартості малих підприємств України є неможливим через складність пошуку та отримання необхідної інформації. Також виникає складність під час застосування доходного підходу для оцінки ринкової вартості малого підприємства через відсутність усієї необхідної інформації, оскільки звітність малого підприємства скорочена та не містить інформації про грошові потоки. Таким чином, майновий підхід є єдино можливим для оцінки ринкової вартості малого підприємства, проте він не враховує рівень ефективності діяльності підприємства.

Виходячи з вищевикладеного, пропонуємо для оцінки ринкової вартості малого підприємства використовувати гібридний підхід, який

поєднує у собі елементи майнового та дохідного підходів.

У такому разі формула розрахунку ринкової вартості малого підприємства має такий вигляд:

$$РВП = (A_p - БЗ) + Пгп, \quad (2)$$

де Пгп – показник гарантованої прибутковості.

Для розрахунку Пгп аналізується рівень чистого прибутку малого підприємства за останні три роки. У разі якщо мав місце чистий збиток хоча б в одному з досліджуваних років, то Пгп дорівнює нулю. Якщо ж протягом останніх трьох років підприємство було прибутковим, то Пгп дорівнює мінімальній сумі чистого прибутку, отриманого за досліджуваний період, скоригованій на відповідний коефіцієнт інфляції.

У ринкових умовах показником ефективності діяльності підприємства є приріст його вартості, який і визначає напрям подальшої дій власників та менеджерів. Сьогодні вартість бізнесу стала найважливішим об'єктом управління. Ефективне управління вартістю підприємства неможливе без формування системи управління вартістю.

Система управління вартістю підприємства передбачає реалізацію таких етапів: оцінка вартості підприємства, аналіз чинників впливу на вартість суб'єктів господарювання, розроблення шляхів збільшення вартості підприємства [12, с. 241].

На першому етапі здійснюється оцінка вартості підприємства. Під оцінкою вартості майна підприємства слід розуміти визначення (прогнозування) вартості майна на певну дату відповідно до поставленої мети та за процедурою, встановленою нормативно-правовими актами з оцінки майна [12, с. 241].

Важливим етапом управління вартістю підприємства є аналіз чинників, що впливають на вартість підприємства. Їх можна поділити на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх чинників впливу на вартість підприємства належать ті, що характеризують загальний стан економіки та тенденції його розвитку, а саме: рівень і темпи інфляції, коливання курсу національ-

ної валюти щодо валют інших країн, оподаткування, умов одержання кредиту і відсоткова банківська ставка, рівень динаміки цін, розподіл прибутків та попит покупців, платоспроможність контрагентів тощо. До системи внутрішніх чинників належать внутрішні зміни, котрі визначають процеси його діяльності, зокрема: ступінь морального і фізичного зносу майна підприємства, стратегія підприємства, рівень фінансового потенціалу, рівень кваліфікації персоналу, ефективність діяльності підприємства та ін. [12, с. 242–423].

Система управління вартістю підприємства включає також розроблення рекомендацій щодо збільшення вартості підприємства. Основними напрямками забезпечення збільшення вартості підприємства є реалізація таких складників управління: прибутком, грошовими потоками, необоротними та оборотними активами, капіталом, інвестиціями [12, с. 245].

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Таким чином, для визначення ринкової вартості підприємства можуть застосовуватися різні методи, кожний з яких має свої особливості та сфери використання. Ми дійшли висновку, що майновий підхід є єдино можливим для оцінки ринкової вартості малого підприємства, проте він не враховує рівень ефективності діяльності підприємства, тому запропонували для оцінки ринкової вартості малого підприємства використовувати гібридний підхід, який поєднує у собі елементи майнового та дохідного підходів.

У ринкових умовах господарювання вартість підприємства є найважливішим об'єктом управління. В Україні оцінка вартості бізнесу малих підприємств ще не набула поширеності, проте ми вважаємо, що вартісно-орієнтоване управління є центральним елементом концепції фінансового менеджменту малого бізнесу.

Перспектива подальших досліджень полягає в адаптації підходів до оцінки вартості підприємства для оцінки ринкової вартості вітчизняних підприємств сфери малого бізнесу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Корягін М.В. Бухгалтерський облік у системі управління вартістю підприємства: теоретико-методологічні концепції : монографія. Львів : Львівська комерційна академія, 2012. 389 с.
2. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навчальний посібник. Київ : Київський національний економічний університет, 2003. 554 с.
3. Турило А.М. Оцінка вартості підприємства в системі фінансово-економічної стратегії його розвитку. *Фінанси України*. 2009. № 5. С. 95–100.
4. Про затвердження Національного стандарту № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів» : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2006 р. № 1655. URL : <https://www.kmu.gov.ua/nras/56644425> (дата звернення: 13.11.2019).
5. Задерей В.Ю. Методи оцінки вартості компаній. *Агросвіт*. 2017. № 5. С. 48–54.
6. Серова І.А., Шаповалова В.О. Бізнес-статистика : конспект лекцій. Харків : Харківський національний економічний університет, 2009. 88 с.
7. Карцев П.В., Аканов А.А. Обзор практики применения доходного подхода к оценке бизнеса. *Вопросы оценки*. 2016. № 2. С. 2–19.
8. Бачинская О.М. Подходы к определению стоимости предприятия. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2015. № 4. С. 99–102.
9. Лукач А.М., Ставицький О.В. Методи оцінки ринкової вартості підприємства в умовах сучасної економічної ситуації. *Актуальні проблеми економіки та управління*. 2018. № 12. С. 1–11.
10. Чубка О.М., Федевич Л.С., Курило О.Б. Витратний підхід до оцінки вартості підприємства: характеристика методів. *Економіка і суспільство*. 2018. № 19. С. 1198–1203.
11. Бедринець М.Д., Сурженко А.В. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 352 с.
12. Дейнека О.В., Дехтяр Н.А., Пігуль Є.І. Актуальні питання управління вартістю підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. № 12. С. 240–245.

REFERENCES:

1. Koriahin M.V. (2012) *Bukhhalterskyi oblik u systemi upravlinnia vartistiu pidprijemstva: teoretyko-metodolohichni kontseptsii: monohrafiia* [Accounting in the enterprise value management system: theoretical and methodological concepts: monograph]. Lviv: Lvivska komertsiiina akademiia. (in Ukrainian)
2. Tereshchenko O.O. (2003) *Finansova diialnist subiektiv hospodariuvannia: navchalnyi posibnyk* [Financial activities of business entities: a textbook]. Kyiv: Kyivskiy natsionalnyi ekonomichnyi universytet. (in Ukrainian).
3. Turylo A.M. (2009) *Otsinka vartosti pidprijemstva v systemi finansovo-ekonomichnoi stratehii yoho rozvytku* [Valuation of the enterprise in the system of financial and economic strategy of its development.]. *Finansy Ukrainy*, no.5, pp. 95–100.

4. Cabinet of Ministers of Ukraine (2006) Pro zatverdzhennia Natsionalnoho standartu no. 3 "Otsinka tsilisnykh mainovykh kompleksiv" [On Approval of the National Standard no. 3 "Valuation of Integrated Property Complexes"], Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine; Regulation dated November 29, 2006, no. 1655. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/56644425> (accessed 13 November 2019).
5. Zaderei V. Yu. (2017) Metody otsinky vartosti kompanii [Methods of valuation of companies]. *Ahrosvit*, no. 5, pp. 48–54.
6. Sierova I. A., Shapovalova V.O. (2009) *Biznes-statystyka: konspekt lektsii*. [Business statistics: lecture notes]. Kharkiv: Kharkivskiy natsionalnyi ekonomichnyi universytet. (in Ukrainian)
7. Kartsev P.V., Akanov A.A. (2016) Obzor praktiki primeneniya dokhodnogo pokhoda k otsenke biznesa [An overview of the practice of applying the revenue approach to business valuation]. *Voprosy otsenki*, no. 2, pp. 2–19.
8. Bachinskaya O.M. (2015) Podkhody k opredeleniyu stoimosti predpriyatiya [Approaches to determining the value of the enterprise]. *Naukovyi visnyk: Finansy, banky, investytsii*, no. 4, pp. 99–102.
9. Lukach A.M., Stavytskyi O.V. (2018) Metody otsinky rynkovoї vartosti pidpriemstva v umovakh suchasnoi ekonomichnoi sytuatsii [Methods of estimating the market value of the enterprise in the current economic situation]. *Aktualni problemy ekonomiky ta upravlinnia*, no. 12, pp. 1–11.
10. Chubka O.M., Fedevych L.S., Kurylo O.B. (2018) Vytratnyi pidkhid do otsinky vartosti pidpriemstva: kharakterystyka metodiv [Cost approach to valuing an enterprise: a characteristic of methods]. *Ekonomika i suspilstvo*, no. 19, pp. 1198–1203.
11. Bedrynets M.D., Surzhenko A.V. (2016) *Finansovyi menedzhment u malomu biznesi: navchalnyi posibnyk* [Financial management in small business: a textbook]. Kyiv: Tsentri uchbovoi literatury. (in Ukrainian)
12. Deineka O.V., Dekhtiar N.A., Pihul Ye.I. (2017) Aktualni pytannia upravlinnia vartistiu pidpriemstva [Topical issues of enterprise value management]. *Ekonomika i suspilstvo*, no.12, pp. 240-245.